

Norsk språk som et viktig arbeids- og inkluderingsverktøy

Forslagsstiller: Olga Ucinska

Hvert fjerde år utgir Språkrådet "Språkstatus", en tilstandsrapport for språkene som Norge har ansvar for. Den siste rapporten, Språkstatus 2021, gir oversikt over hvilke utfordringer de ulike sektorene står overfor i arbeidet med å nå målene i språkpolitikken i dag.

Blant utfordringene i å styrke det norske språk sin posisjon og rolle, peker Språkrådet på viktigheten av bevisst bruk av norsk som et verktøy i arbeidslivet.

Rapporten peker bl.a. på at det i dag bor om lag 800.000 mennesker i Norge som defineres som innvandrere. Det er store forskjeller i hvordan de ulike gruppene møtes av norsk språk- og integreringspolitikk ved ankomst til Norge. Noen av innvandrerne har etter integreringsloven "rett og plikt" til gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Blant disse gruppene er for eksempel asylsøkere og flyktninger. Arbeidsinnvandrere fra utenfor EØS har plikt, men ikke rett til opplæring - noe som betyr at de ikke har rett til gratis opplæring. Arbeidsinnvandrere fra EØS har verken plikt eller rett til slik opplæring.

De to største innvandrergruppene i Norge er personer fra Polen og Litauen. Som EØS-borgere er de ikke omfattet av integreringsloven fra 1.01.2021 og har verken rett eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det er derfor opp til dem selv å sørge for opplæring i norsk dersom arbeidsgiveren ikke gjør dette for dem. Og til tross for høy sysselsettingsgrad blant innvandrere fra EØS, oppgir kun 31% av innvandrere fra Polen og Litauen at de har gode eller nokså gode kunnskaper i norsk.

Kunnskapsdepartementet bestilte i 2020 en kartlegging av tilbud om språkopplæring og språktrening for voksne innvandrere i Norge og i de nordiske landene. Den eksterne kartleggingen peker på at det at EØS-borgere ofte må oppsøke og betale for norskopplæring selv, kan være et hinder for at de deltar i en språkopplæring.

Samtidig er det viktig å være klar over at også denne innvandrergruppen er viktige bidragsytere til fellesskapet. Over 30 000 arbeidstakere i bygge- og anleggsbransjen er statsborgere fra land som ble medlemmer i EU i 2004. I industrien er det over 17 000 arbeidstakere fra disse landene. Om lag 80% av virksomhetene i disse bransjene oppgir at muntlig kommunikasjon i norsk er viktig for virksomhetene deres, i NHOs kompetansebarometer fra 2018.

Norsk språk er et nødvendig verktøy på våre arbeidsplasser og i samfunnet ellers. Det er også en nøkkel til en bedre inkluderingsprosess. Norge må legge til rette for at det norske språks posisjon på arbeidsplassen blir styrket - det har betydning for hele virksomhetens trygghet, og er samtidig viktig for enkeltmenneskene som får delta i det norske språks fellesskap.

Samtidig som man stiller krav til bruk av norsk i næringslivet, er det viktig å sørge for at alle de ulike grupper innvandrere i Norge får en reell mulighet til å lære norsk, som de er jo avhengige av for å bli inkludert og delta i det norske fellesskapet. Mennesker som skal bo og jobbe i Norge og være en del av samfunnet, kan ikke overlates til seg selv mtp. integreringstiltak.

Styrets innstilling: Uttalelsen vedtas og oversendes til behandling i årsmøtet i Orkland Ap.